

Talous- tai allasvesihygieenistä osaamista osoittavan testin suorittajat

Talous- tai allasvesihygieenistä osaamista osoittavan testin suorittaminen

Tässä ohjeessa kerrotaan kenellä on oltava terveydensuojelulain (763/1994) 20 b §:n ja 28 a §:n mukainen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, Valviran, antama todistus eli vesityökortti laitosteknisestä ja talousvesihygieenisestä osaamisesta tai laitosteknisestä ja allasvesihygieenisestä osaamisesta sekä miten vesityökortin voi hankkia.

Talousvettä toimittavassa laitoksessa tai uimahalleissa ja kylpylöissä tai vastaavissa työskentelevällä, talous- tai allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevällä henkilöllä on oltava riittävät perustiedot soveltuvin osin mm. mikrobiologiasta ja kemiasta, puhdistustekniikasta, hygieniasta, käyttötarkkailusta ja lainsäädännöstä. Riittävistä perustiedoista on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja allasvesihygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1350/2006) ja asetuksella talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja talousvesihygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1351/2006). Talous- tai allasvesihygieeninen osaaminen pitää osoittaa suorittamalla hyväksytysti Valviran ylläpitämä talous- tai allasvesihygieeninen osaamistesti.

Valvira laatii osaamistestin kysymykset sekä vastaa testausjärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä (763/1994, 59 a §). Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Valvira voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa laitoksessa työskentelevien osaamisesta ja esitettävä nämä tiedot pyydettyä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle (1351/2006, 2 § ja 1350/2006, 2 §).

Valvira hyväksyy hakemuksesta testaajiksi terveydensuojelulain mukaiset kelpoisuusehdot talous- ja/tai allasveden osalta täyttävät hakijat ja pitää testaajista luetteloa (763/1994, 59 a §). Testaaja järjestää testitilaisuudet ja tiedottaa niistä, tarkastaa testiin osallistuneiden testisuoritukset Valviran testaajille toimittamien ohjeiden mukaisesti sekä toimittaa Valviraan sen tarvitsemat tiedot testin hyväksytysti suorittaneista (1351/2006, 7 § ja 1350/2006, 7 §). Osaamistestin hyväksytysti suorittaneelle myönnetään Valviran vahvistaman mallin mukainen todistus eli vesityökortti. Kortti on voimassa viisi vuotta antopäivästä, joka on sama kuin testauspäivä. Viiden vuoden kuluttua testi pitää suorittaa uudelleen.

Testaajan pitää Valviran tai testiin osallistuneen niin vaatiessa toimittaa testisuoritus tarkistusarvosteluun Valviraan (1351/2006, 7 § ja 1350/2006, 7 §).

Terveydensuojelulain (763/1994) 59 a §:n mukaan testaajalla on oikeus periä testistä maksu, joka vastaa enintään testin järjestämisestä aiheutuvia todellisia kustannuksia. Valvira perii jokaisesta myöntämästään vesityökortista 15 euroa (1749/2015).

Talousvesi Valvira on antanut ohjeen laitosteknisestä ja talousvesihygieenisestä osaamistestauksen uudistamisesta 17.4.2012 (Dnro 2556/06.10.05/2012) ja ohje on julkaistu Valviran verkkosivuilla (<https://www.valvira.fi/-/laitosteknisen-ja-talousvesihygieenisen->

Dnro 10475/06.10.01/2015

11.1.2016

[osaamistestauksen-uudistaminen-2012](#)). Osaamistestiin osallistuvat henkilöt valitsevat **joko vesilaitos- tai vesijohtoverkostot –testin**.

Terveysuojelulain (763/1994) 20 b §:n mukaan hyväksyttävissä yli 50 henkilön tarpeisiin tai yli kymmenen kuutiometriä talousvettä päivässä toimittavassa laitoksessa työskentelevällä, talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevällä henkilöllä, on oltava Valviran antama todistus laitosteknisestä ja talousvesihygieenisestä osaamisesta. Todistuksella tarkoitetaan voimassaolevaa vesityökorttia tai ennen 23.4.2012 Valviran myöntämää vesihygieneiapassia tai vesihygienian osaamiskorttia. Todistusta ei voi saada muulla tavalla kuin suorittamalla hyväksyttävästi talousvesihygieenisen osaamistestin. Suositeltavaa on, että myös soveltamisalaa pienempien laitosten talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevät henkilöt suorittaisivat osaamistestin. Soveltamisalaan kuuluu koko vesihuoltolaitos vedenottamoihin, vedenkäsittelylaitoksiin ja verkostoihin.

Testattava saa halutessaan suorittaa molemmat testit ja kummallakin testillä testataan tunteeko henkilö sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1351/2006) liitteessä asetetut osaamisvaatimukset. Talousvesihygieeniseen osaamistestiin osallistuvat vastaavat yleisiin kysymyksiin (20 kpl) ja niiden lisäksi joko vesilaitos- tai vesijohtoverkostot - erikoistumisalueen kysymyksiin (10 kpl).

Ennen 23.4.2012 on voinut suorittaa joko pohjavesilaitoksissa työskenteleville tai pintavesilaitoksissa työskenteleville henkilöille tarkoitettuja testejä. Näistä testeistä myönnettyt todistukset ovat voimassa todistuksessa tai kortissa näkyvään päivämäärään saakka.

Terveysuojelulain (763/1994) 20 b §:ää sovelletaan sekä laitoksen omiin työntekijöihin että niihin työntekijöihin, joiden palvelu ostetaan laitoksen ulkopuolelta, mutta jotka tekevät laitoksella soveltamisalan mukaisesti talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä.

Talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat:

- vedenottamoilla veden hankintaan liittyvien laitteiden asennus, huolto, säätö ja kunnostustyöt, talousveden kemikaalien käsittely, päivystys
- vedenottamoilla/vesilaitoksilla veden käsittelyyn liittyvien laitteiden asennus, huolto, säätö ja kunnostustyöt, talousveden kemikaalien käsittely, päivystys
- verkostoissa vesijohtoverkostoon liittyvien laitteiden asennus, huolto, säätö ja kunnostustyöt, talousveden kemikaalien käsittely, päivystys

Laitteilla tarkoitetaan tässä mm. putkia, pumppuja, kemikaalien syöttölaitteita sekä mittaus- ja säätölaitteita.

Kaikilla, jotka tekevät talousvettä toimittavassa laitoksessa talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä, pitää olla vesityökortti. Kaikissa asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa laitoksissa pitää olla jatkuvasti läsnä tai riittävän nopeasti paikalle hälytettävissä henkilö, jolla on voimassaoleva vesityökortti.

Jos talousvettä toimittavalla laitoksella ei itsellään ole tarvetta esimerkiksi laitoksen pienestä koosta johtuen kouluttaa omaa henkilökuntaa, laitos voi hankkia osaamisen laitoksen ulkopuoliselta taholta, esimerkiksi suuremmalta laitokselta. Kirjalliseen sopimukseen tulee kirjata edellytys tulla paikalle kiireellisissä talousveden laatua äkillisesti vaarantavissa tilanteissa. Kirjallisia sopimuksia voivat tehdä sellaiset laitokset, joilla ei ole

Dnro 10475/06.10.01/2015

11.1.2016

omaa henkilökuntaa joka tekisi talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä. Tällaisen laitoksen on lisäksi varmistettava, että laitoksen ulkopuolisella työntekijällä, joka tekee veden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä (esim. putkien tai laitteiden asentaja), on voimassaoleva vesityökortti.

Sellaisten henkilöiden, jotka eivät tee veden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä, ei tarvitse hankkia vesityökorttia. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi ne, jotka työskentelevät pelkästään toimistossa, mittarin lukijana tai siistijänä. Sijaisina toimivien henkilöiden, esimerkiksi kesätyöntekijöiden, ei tarvitse suorittaa osaamistestiä, mikäli he eivät yksin vastaa laitoksen toiminnasta ja saatavilla on talousvesihygienistä asiantuntemusta henkilöiltä, jotka ovat suorittaneet osaamistestin. On kuitenkin suositeltavaa, että myös edellä mainitut henkilöt suorittaisivat osaamistestin.

Laitoksen toimittaman veden laatuun välillisesti vaikuttavia päätöksiä tekeillä henkilöillä ei tarvitse olla vesityökorttia, jos he eivät itse työskentele sellaisissa tehtävissä, joissa voivat (välittömästi) vaikuttaa talousveden laatuun. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi teknisen lautakunnan puheenjohtaja tai suuren kunnan tai kaupungin tekninen johtaja tai rakennusmestari. Kuitenkin laitoksen lähiesimiehen, joka valvoo ja ohjaa veden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevien työntekijöiden toimintaa, tulee hankkia vesityökortti. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi pienen kunnan tekninen johtaja tai rakennusmestari.

Kenen pitää hankkia vesityökortti, jossa erikoitumisalueena on joko vesilaitos tai vesijohtoverkostot?

Kysymys: Tarvitseeko terveystarkastajien hankkia vesityökortti, koska he voivat toiminnallaan vaikuttaa veden laatuun antamalla ohjeita, kehotuksia ym.?

Vastaus: Ei tarvitse, koska he voivat vaikuttaa vain välillisesti veden laatuun, mutta eivät itse tee toimenpiteitä laitoksilla. On kuitenkin valvonnan kannalta hyödyllistä, jos tarkastajilla on mahdollisuus täydentää hygieniaosaamistaan laitosten käytäntöjen osalta.

Kysymys: Jos laitoksen päivystys on annettu pelastuslaitoksen tehtäväksi, pitääkö pelastuslaitoksen työntekijöillä olla vesityökortti?

Vastaus: Ei tarvitse, jos he eivät tee veden laatuun vaikuttavia välittömiä toimenpiteitä, joita erityistilanne vaatii. Jos pelastuslaitoksen työntekijät tekevät erityistilanteissa veden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä, heillä pitää olla vesityökortti.

Kysymys: Tarvitseeko urakoitsija ja hänen työntekijänsä vesityökortit, jos he vain asentavat putkia kaivantoon? Tässä tapauksessa he eivät tee liitoksia ym. vaan vesilaitos puhdistaa ja desinfioi putkiston.

Vastaus: Paikalla pitää olla joku, jolla on vesityökortti.

Allasvesi Terveystarkastuslain (763/1994) 28 a §:n mukaan uimahalleissa ja kylpylöissä tai vastaavissa laitoksissa työskentelevällä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevällä henkilöllä on oltava Valviran antama todistus laitosteknisestä ja allasvesihygienisestä osaamisesta. Todistuksella tarkoitetaan voimassaolevaa vesityökorttia, jossa on mainittu erityisalueena allasvesi, tai ennen 23.4.2012 Valviran myöntämää vesihygieniapassia tai vesihygienian osaamiskorttia. Todistusta ei voi saada muulla tavalla kuin suorittamalla hyväksyttävästi allasvesihygieninen osaamistesti.

Dnro 10475/06.10.01/2015

11.1.2016

Vesityökortti pitää olla uimahalleissa ja kylpylöissä tai vastaavissa laitoksissa työskentelevillä allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä. Vesityökortti pitää olla henkilöillä, jotka työskentelevät laitoksissa, joissa uima-allas on tarkoitettu käytettäväksi siten, että yleisöllä on mahdollisuus päästä sinne joko maksua vastaan tai vastikkeetta. Soveltamisen lähtökohtana ovat altaat, joissa on vähintään veden kierto, suodatus ja desinfiointi.

Vesityökortti pitää olla laitoksen omilla työntekijöillä sekä niillä työntekijöillä, joiden palvelu ostetaan laitoksen ulkopuolelta, mutta jotka tekevät laitoksella soveltamisalan mukaisesti allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä.

Allasveden laatuun vaikuttaviin toimenpiteisiin katsotaan kuuluvaksi muun muassa seuraavat:

- veden käsittelyyn liittyvien laitteiden asennus, huolto, säätö ja kunnostustyöt. Laitteilla tarkoitetaan tässä mm. putkia, pumppuja, kemikaalien syöttölaitteita, mittaus- ja säätölaitteita.
- allasveden kemikaalien käsittely laitoksella.
- ilmanvaihdon toimivuuden varmistaminen.
- päivystys erityistilanteiden varalta.

Kaikkien, jotka tekevät laitoksessa veden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä, pitää hankkia vesityökortti. Laitoksessa pitää, laitoksen koosta ja tarpeista riippuen, olla henkilö tai henkilöitä, jo(i)lla on voimassaoleva vesityökortti. Lähtökohtana on, että jokaisessa laitoksessa on vähintään yksi osaamistestin suorittanut henkilö, ja että laitoksissa on jatkuvasti läsnä tai riittävän nopeasti paikalle hälytettävissä henkilö, jolla on vesityökortti.

Jos laitoksella ei itsellään ole tarvetta esimerkiksi laitoksen pienestä koosta johtuen kouluttaa omaa henkilökuntaa, laitos voi hankkia osaamisen laitoksen ulkopuoliselta taholta esimerkiksi suuremmalta laitokselta. Kirjalliseen sopimukseen tulee kirjata edellytys tulla paikalle kiireellisissä allasveden laatua äkillisesti vaarantavissa tilanteissa. Kysymykseen tulevat sellaiset laitokset, joilla ei ole omaa henkilökuntaa joka tekisi allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä. Tällaisen laitoksen on lisäksi varmistettava, että edellä tarkoitettulla laitoksen ulkopuolisella työntekijällä on vesityökortti.

Sellaisten henkilöiden, jotka eivät tee veden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä, ei tarvitse hankkia vesityökorttia. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi ne, jotka työskentelevät pelkästään siistijänä, uimaopettajana, uinnin valvojana, liikunnan ohjaajana tai lippukassan hoitajana. Sijaisina toimivien henkilöiden kuten kesätyöntekijöiden ei tarvitse suorittaa osaamistestiä, mikäli he eivät yksin vastaa laitoksen toiminnasta ja saatavilla on allasvesihygieenistä asiantuntemusta henkilöiltä, jotka ovat suorittaneet osaamistestin. On kuitenkin suositeltavaa, että myös edellä mainitut henkilöt suorittaisivat osaamistestin.

Allasveden laatuun välillisesti vaikuttavia päätöksiä tekevillä henkilöillä ei tarvitse olla vesityökorttia, mikäli he eivät itse työskentele sellaisissa tehtävissä, joissa voivat (välittömästi) vaikuttaa allasveden laatuun. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi kunnan tai kaupungin tekninen johtaja. Laitoksen lähiesimiehen, joka valvoo ja ohjaa veden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevien työntekijöiden toimintaa, pitää hankkia vesityökortti. Tällainen henkilö voi olla esimerkiksi uimahallin johtaja.

Dnro 10475/06.10.01/2015

11.1.2016

Kenen pitää hankkia vesityökortti, jonka erikoistumisalueena on allasvesi?

Kysymys: Tarvitseeko terveystarkastajien hankkia vesityökortti, koska he voivat toimillaan vaikuttaa veden laatuun antamalla ohjeita, kehotuksia ym.?

Vastaus: Ei tarvitse, koska he voivat vaikuttaa vain välillisesti veden laatuun, mutta eivät itse tee toimenpiteitä laitoksilla. On kuitenkin valvonnan kannalta hyödyllistä, jos tarkastajilla on mahdollisuus täydentää hygieniosaamistaan laitosten käytäntöjen osalta.

Kysymys: Jos laitoksen päivitys on annettu pelastuslaitoksen tehtäväksi, pitääkö pelastuslaitoksen työntekijöillä olla vesityökortti?

Vastaus: Ei tarvitse, jos he eivät tee veden laatuun vaikuttavia välittömiä toimenpiteitä, joita erityistilanne vaatii. Jos pelastuslaitoksen työntekijät tekevät erityistilanteissa veden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä, heillä pitää olla vesityökortti.

Sovelletut säädökset:

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista (1749/2015)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1352/2015) talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja talousvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1351/2006)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja allasvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1350/2006)

Terveysturvallisuuslaki (763/1994) § 20 b, 28 a, 59 a

Lisätietoja Ylitarkastaja Heli Laasonen, Valvira, puh. 0295 209 631, heli.laasonen@valvira.fi

Johtaja

Eeva Saari
Eeva Saari

Ylitarkastaja

Heli Laasonen
Heli Laasonen

Tiedoksi

STM/Jarkko Rapala
Valvira/Kaisa Mäntynen